

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM IM. K. K. BACZYŃSKIEGO

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1

Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem:

1. uwrażliwiają wszystkich pracowników na wagę podejmowania działań zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
2. opisują sposób, w jaki **Liceum** będzie je realizować, monitorować i ewaluować;
3. wskazują osoby odpowiedzialne w systemie ochrony małoletnich w szkole;
4. określają podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci lub bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia;
5. określają działania profilaktyczne i interwencyjne mające na celu zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa przed krzywdzeniem.

§ 2

Ilekroć w *Standardach Ochrony Małoletnich* jest mowa o:

1. **dziecku, uczniu, małoletnim** – należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 lat;
2. **pracownikach** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w **Liceum Ogólnokształcącym im. K. K. Baczyńskiego**, ale i wolontariuszy, praktykantów, stażystów, osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne;
3. **rodzicach** – należy przez to rozumieć rodziców, a także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem;
4. **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Liceum;
5. **krzywdzeniu** – popełnieniu czynu zabronionego lub karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę lub zagrożeniu dobra dziecka, w tym jego zaniedbywaniu. Krzywdzenie małoletniego może przybierać formę przemocy fizycznej, seksualnej, psychicznej, przemocy domowej oraz zaniedbania czy zaniechania;
6. **przemocy fizycznej** – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka, np. bicie, popychanie, szarpanie itp.;

7. **przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
8. **przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorec zachowań wobec małoletniego lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
9. **zaniechaniu** – należy przez to rozumieć niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju;
10. **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Małoletni może być nią doświadczany lub być jej świadkiem.
11. **przestępstwie** – należy przez to rozumieć w szczególności przestępstwa określone w Kodeksie Karnym;
12. **prokuraturze** – należy przez to rozumieć prokuraturę rejonową właściwą wg miejsca zaistnienia przestępstwa;
13. **sądzie opiekuńczym** – należy przez to rozumieć Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich właściwy z uwagi na miejsce zamieszkania dziecka;
14. **danych osobowych dziecka** – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka lub ucznia Liceum Ogólnokształcącego im. K. K. Baczyńskiego.

Rozdział 2

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

§ 3

1. Za proces rekrutacji pracownika odpowiada Dyrektor Liceum. Dyrektor Szkoły, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem uczniów lub z opieką nad nimi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przystępstw Na Tle Seksualnym (RSPS) oraz Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych (CROD).
2. Dyrektor pobiera od kandydata informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności.

3. Zatrudniani pracownicy, praktykanci i wolontariusze przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z uczniami są zobowiązani do zapoznania się z:
 - a) Statutem Szkoły,
 - b) Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym,
 - c) Regulaminem pracy,
 - d) *Standardami Ochrony Małoletnich*,
 - e) Regulaminami i instrukcjami bhp i p/poż,
 - f) Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych (RODO).

Rozdział 3

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia małoletnich.

Procedury postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

§ 4

1. Pracownicy posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na **czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia dzieci**, w szczególności gdy:
 - a) uczeń jest często zaniedbany, brudny, nieprzyjemnie pachnie,
 - b) uczeń jest głodny, kradnie jedzenie, pieniądze itp.,
 - c) uczeń nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej,
 - d) uczeń ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić, a wyjaśnienia wydają się niewiarygodne,
 - e) uczeń boi się rodzica lub opiekuna, boi się powrotu do domu,
 - f) uczeń jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza itp.,
 - g) uczeń używa środków psychoaktywnych,
 - h) uczeń ucieka z domu,
 - i) nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania ucznia oraz pogorszenie wyników w nauce.
2. Jeżeli z objawami u ucznia współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów, to podejrzenie, że uczeń jest krzywdzony jest szczególnie uzasadnione, w szczególności gdy:
 - a) rodzic podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje, lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń ucznia,
 - b) rodzic odmawia kontaktów z osobami zainteresowanymi losem ucznia,
 - c) rodzic nie interesuje się losem i problemami małoletniego,
 - d) rodzic zachowuje się agresywnie,
 - e) rodzic neguje potrzeby małoletniego,
 - f) rodzic przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym wobec dziecka,
 - g) rodzic nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

3. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację dziecka oraz podjąć działania zmierzające do rozpoznania sytuacji rodzinnej, także przy udziale instytucji zewnętrznych, tj. MOPS, PCPR, policja, prokuratura, sąd rodzinny.

§ 5

W przypadku powzięcia informacji o podejrzeniu krzywdzenia dziecka, stosuje się **procedurę interwencyjną**.

1. Osoba zgłaszająca sporządza notatkę służbową na karcie interwencji (**zał. 1**) i przekazuje uzyskaną informację pedagogowi, psychologowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły. W każdym przypadku istotne jest zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa – odizolowanie go od sprawcy.
2. Dyrektor powołuje Zespół interwencyjny w składzie – dyrektor, wychowawca, pracownik zgłaszający, pedagog, psycholog.
3. Dyrektor organizuje spotkanie Zespołu interwencyjnego z opiekunami ucznia w celu poinformowania ich o podejrzeniu krzywdzenia dziecka oraz podjęciu stosownych działań. W sytuacji, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy domowej, dyrektor lub wychowawca informuje rodziców o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja lub sąd) – w razie potrzeby wypełniana jest część „A” Niebieskiej Karty.
4. Ze spotkań Zespołu interwencyjnego sporządza się protokół (**zał. 2**).
5. W sytuacji braku możliwości udzielenia odpowiedniego wsparcia i pomocy krzywdzonemu małoletniemu na terenie placówki, dyrektor szkoły kieruje sprawę do odpowiednich instytucji.
6. Dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodzinną do Sądu Rodzinnego.
7. W przypadku podejrzenia, że życie i zdrowie ucznia jest zagrożone, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 997, po czym niezwłocznie informuje się o zdarzeniu rodziców małoletniego. Poinformowania dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia notatkę służbową (**zał. 1**), którą przekazuje dyrektorowi. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji ww. instytucji.
8. Dokumentacja dotycząca podejmowanych interwencji i działań będzie przechowywana w sekretariacie szkoły w miejscu zamkniętym (Rejestr interwencji).

Rozdział 4
Procedury postępowania
w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka ze strony rówieśników

§ 6

1. W przypadku krzywdzenia ucznia przez innego ucznia na terenie szkoły, pracownik będący świadkiem zdarzenia zobowiązany jest:

- a) zdecydowanie i stanowczo przerwać negatywne zachowania uczestników zajęcia oraz rozdzielić strony konfliktu;
- b) jeśli istnieje potrzeba, skierować poszkodowanych do gabinetu pomocy przedmedycznej - pielęgniarki szkolnej lub samemu udzielić pierwszej pomocy; w przypadku poważniejszych obrażeń wzywa pogotowie ratunkowe;
- c) poinformować rodziców oraz wychowawcę o zdarzeniu, a w poważniejszych przypadkach również dyrektora, przekazując notatkę służbową (**zał. 1**).

2. Wychowawca przy współpracy z pedagogiem lub psychologiem zobowiązany jest wyjaśnić okoliczności zajęcia, powiadomić rodziców poszkodowanego ucznia oraz sprawcy, przeprowadzić rozmowę osobno z rodzicami ucznia krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracować działania naprawcze i plan wsparcia. W stosunku do sprawcy powiadamia o konsekwencjach zgodnych ze statutem szkoły.

3. Jeżeli:

- a) ofiara przemocy doznała dotkliwych obrażeń cielesnych, wymagających interwencji medycznej,
- b) następuje długotrwały proces przemocy (dręczenie), a wcześniej stosowane strategie naprawcze nie przyniosły oczekiwanych rezultatów,
- c) sprawca przemocy ma mniej niż 17 lat,

dyrektor powiadamia o zdarzeniu policję lub sąd rodzinny.

4. W przypadku podejrzenia, że życie i zdrowie małoletniego jest zagrożone, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 997 oraz niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu rodziców ucznia. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia notatkę służbową (**zał. 1**), którą przekazuje dyrektorowi.

Rozdział 5
Zasady bezpiecznych relacji między uczniami a pracownikami oraz pomiędzy uczniami w Liceum Ogólnokształcącym im. K. K. Baczyńskiego

§ 7

1. Szkoła ustala zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniami a pracownikami, obejmujące zachowania dozwolone i niedozwolone.

2. Zasady bezpiecznych relacji między pracownikami a uczniami szkoły to zespół zasad, których powinni przestrzegać w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych.

§ 8

1. Każdy pracownik:
 - a) docenia i szanuje, uwzględnia potrzeby i działa w interesie dziecka,
 - b) ujawnia dane wrażliwe i inne informacje dotyczące dziecka tylko osobom uprawnionym, gdy wynika to z sytuacji,
 - c) nawiązuje relacje z uczniami wyłącznie o charakterze opiekuńczym, wychowawczym lub dydaktycznym,
 - d) reaguje niezwłocznie, zgodnie z przyjętymi procedurami, na niewłaściwe zachowania innych wobec małoletniego,
 - e) reaguje niezwłocznie na wszelkie przejawy przemocy, agresji, w tym fizycznej na szkodę ucznia ze strony innego ucznia,
 - f) nie stosuje żadnej z form przemocy, nie faworyzuje nikogo.

3. Za niewłaściwe traktuje się następujące zachowania pomiędzy uczniami:
 - a) lekceważenie, obrażanie, wyśmiewanie, wykluczanie z grupy,
 - b) używanie języka nienawiści oraz tzw. hejtu,
 - c) bicie, szturchanie, popychanie oraz w inny sposób naruszanie nietykalności fizycznej,
 - d) nagrywanie, rozpowszechnianie wizerunku,
 - e) wyrażanie negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, wyglądu,
 - f) zabieranie, ukrywanie rzeczy innych osób,
 - g) spożywanie alkoholu, wyrobów tytoniowych, nielegalnych substancji, zachęcanie do ich spożycia.

§ 9

Zasady bezpiecznych relacji z uczniem dotyczą następujących obszarów:

- 1. kontaktu fizycznego z dzieckiem**, który jest dopuszczalny wyłącznie w sytuacji:
 - a) pomocy uczniowi niepełnosprawnemu w czynnościach higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a uczeń i jego opiekun wyrazi zgodę,
 - b) pomocy uczniowi niepełnosprawnemu w poruszaniu się po szkole,
 - c) niezbędnej dla bezpieczeństwa małoletniego asekuracji podczas wykonywania ćwiczeń na zajęciach wychowania fizycznego,
 - d) podczas udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
 - e) stanowczej interwencji wychowawczej wymagającej zabezpieczenia ucznia, oddzielenia od czynników zagrażających życiu i zdrowiu ucznia bądź w sytuacji odpowiedzi na potrzebę emocjonalną dziecka;
- 2. komunikacji werbalnej z uczniem:**
 - a) pracownik odnosi się do ucznia z szacunkiem i cierpliwością,
 - b) wysłuchuje uczniów i stara się udzielać im odpowiedzi adekwatnej do sytuacji i ich wieku,

- c) nie krzyczy, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie w sytuacji nagłej).

Rozdział 6

Zasady ochrony wizerunku małoletniego

§ 10

Pracownicy szkoły, uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku ucznia.

1. O możliwości udostępniania wizerunku dziecka w określonych okolicznościach, szczególnie promujących osiągnięcia ucznia czy szkoły, rodzic decyduje pisemnie przy rekrutacji dziecka do klasy pierwszej.
2. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, wydarzenie szkolne, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.
3. Dane ucznia i opiekuna małoletniego nie mogą być przekazywane innym osobom poza instytucjami do tego uprawnionymi.
4. Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku ucznia utrwalonego w jakiegokolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-wideo, element postu na profilu szkolnym) wymaga pisemnej zgody rodzica ucznia.

Rozdział 7

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu, urządzeń elektronicznych i reagowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia cyberprzemocy

§ 11

Szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

1. Szkoła zapewnia uczniom możliwość korzystania z Internetu w czasie zajęć lekcyjnych, które tego wymagają.
2. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem nauczyciela, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
3. W szkole prowadzone są działania, w tym warsztaty i szkolenia, w zakresie profilaktyki cyberprzemocy oraz umiejętności bezpiecznego korzystania z sieci Internet, w szczególności w ramach lekcji informatyki i godzin wychowawczych.

Rozdział 8

Monitoring stosowania *Standardów*

1. Procedura aktualizowania *Standardów* odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata.

2. Dyrektor szkoły na osoby odpowiedzialne za monitorowanie i realizację *Standardów* wyznacza pedagoga i psychologa szkolnego, którzy reagują na ich naruszenie oraz koordynują zmiany.
3. Osoby odpowiedzialne za realizację *Standardów* zobowiązane są do przeprowadzania wśród pracowników Szkoły przynajmniej raz w roku ankiety ewaluacyjnej, sporządzenia z niej raportu i rekomendacji. Dyrektor i nauczyciele zostają poinformowani o przeprowadzonych badaniach i wnioskach na rocznej radzie podsumowującej.
4. W razie konieczności osoby odpowiedzialne opracowują zmiany w obowiązujących *Standardach* i przekazują je do zatwierdzenia dyrektorowi szkoły.
5. Dyrektor wprowadza do *Standardów* niezbędne zmiany i ogłasza społeczności szkolnej nowe brzmienie *Standardów Ochrony Małoletnich*.

Rozdział 9

Przepisy końcowe

§ 12

1. *Standardy* wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników poprzez umieszczenie ich tekstu na stronie internetowej szkoły oraz w dzienniku elektronicznym.
3. Rodzice zostają poinformowani o wejściu w życie *Standardów* poprzez dziennik elektroniczny oraz na tablicy ogłoszeń przy gabinecie pedagoga i psychologa szkolnego.
4. Uczniowie zostają poinformowani o wejściu w życie *Standardów* poprzez dziennik elektroniczny oraz umieszczenie *Standardów* w skróconej formie na tablicy ogłoszeń przy gabinecie pedagoga i psychologa szkolnego.
5. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się ze *Standardami*, a znajomość ich treści potwierdza własnoręcznym podpisem. Oświadczenie pracownika przechowuje się w aktach osobowych.

Wykaz załączników

Załącznik nr 1 – Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia/małoletniego

Załącznik nr 2 - Notatka służbowa (protokół spotkania)

Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia

Dotyczy ucznia		
Osoba zgłaszająca	Imię i nazwisko	
	Dane do kontaktu	
Data zgłoszenia		
Opis zdarzenia (pozyskane informacje, źródła, sygnały świadczące o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego, inne informacje o uczniu etc.)		
Podpis osoby zgłaszającej	Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie	

